

# PROHOD



Letna naročnina znaša Din 40.— Uredništvo in uprava v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rekopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 8. septembra 1934.

Štev. 36 — Leto III.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

## Spomin na Bazovico

Bazovica, 6. IX. 1930!

Vsak Jugoslovan se s težkim srcem in z bolečinami v duši spominja tega datuma. Težak in bridke je spomin na ta dan, vendar ga pozabiti ne moremo in tudi ne smemo. Odmev bazoviških strelcev je pretresel vso Jugoslavijo in ti strelci so povzročili globoko rano na našem narodnem telesu. Vztrepetali smo, stisnili smo svoje pesti, ampak utihniti smo morali. Toda naš molk ni pomenjal pozabljenja. Ravno tako kot prvi dan, je še danes sveža ta rana, boli in skeli nas, ker vemo, da so bile žrtve nedolžne, in da so morali žrtvovati svoja mlada življenja štirje, ki so ljubili — neizmerno ljubili svoj rod in svojo domovino.

Mračno jutro 6. IX. 1930. — Proti Bazovici so bili pripeljani, v močne verige uklepani štirje idealni sinovi našega naroda: Ferdo Bidovec, Zvonimir Miloš, Franjo Marušič in Lojze Valentič. Nad njihovimi glavami je plavala bela smrt. Trdi koraki so odmevali v mračno in tiho jutro in slišalo se je zvenketanje verig na smrt obsojenih, nedolžnih žrtev, ki jih je že ponovno od nas terjala fašistična brezobzirnost.

Vsa okolica je bila budna, toda vse je bilo tiho in mirno; ljudstvo je bilo kot onemelo, le v daljavi so se pojavljale v mračnem jutru temne sence — neme priče prizora, ko so korakali najidealnejši sinovi našega naroda na Golgoto in žrtvovali svoja mlada življenja za svojo ljubljeno domovino. Te sence so bili oni, ki so bežali iz svojih domov, da ne bi morali prisostvovati prelivanju krvi nedolžnih, da ne bi slišali usodnih klicev in smrtonosnih strelcev, da ne bi v prekipevajoči boli dali duška svojim čustvom. — Toda čuli so strele, bili ranjeni v srce, ker vsi so sinovi naroda, ki so mu ti strelci zadali nezdravljive rane.

Po peti uri zjutraj so odjeknili strelci iz pušk celega bataljona črnosrajčnih miličnikov, in od neštetihih kroglj zadeti v hrbet, so se zgrudili štirje mučeniki, štirje, ki so neizmerno ljubili ono sveto zemljo, svojo domovino, za katero so sedaj dali svoja mlada življenja.

»Živela Jugoslavija!« je odmeval v temno jutro poslednji vzklík umirajočih mučnikov, ki so morali žrtvovati svoje življenje za svoje ideale. Junaško so se postavili pred puške cevi in še v poslednjih trenutkih vzklíkali svobodni domovini, ki jim je zaslužnjem bila ideal.

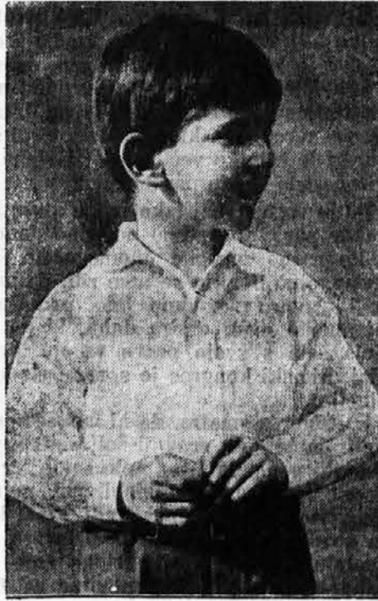
Velike so žrtve, ki jih je zahteval od našega naroda fašistični imperializem. Preko pogorišč, preko opustošenega polja in preko trupel najboljših sinov našega naroda koraka, da bi se vsidral med nami. — Brezobzirno pogazi vse, kar se mu brezpopojno ne ukloni. — Ampak narod je vaje žrtev in se jih ne plaši v primeru, ako je treba doprinesti žrtev za narodne ideale. — Naš narod, ki trpi in ne klone, ima še kremenitih značajev, še požrtvovalnih sinov, in tudi požirji, opustošena polja in strelci v hrbet ne bodo ugradili poti fašističnemu imperializmu. Toda narod, dasiravno je vaje trpeti, ne more odpustiti krivic. Kdor gazi najsvetejša narodna čustva, naj se zaveda, da še nikoli ni izostala kazen za krivice, kajti krivične žrtve kličejo vselej po osveto.

Padli so štirje, ali na njihova mesta stopa na stotisoče jugoslovanskih nacionalistov, ki nosijo v svojih sreih globoko zapisane ideale, za katere so umirali Bidovec, Miloš, Marušič in Valentič. Toda poleg idealov je zapisana tudi dolžnost maščevati nedolžne žrtve. In vsi ti se bodo nesebično borili za osvoboditev vseh zaslužjenih bratov.

Klic žrtev, ki je takrat predramil vse one, ki so že morda pozabili svoje dolžnosti do neosvobojenih bratov, naj nas vsaj ob obletnici, ob spominu na te žrtve ponovno opominja, da imamo brate, ki so predani na milost in nemilost barbariskim »kulturonosecem« dvajsetega stoletja. Odprte rane na našem telesu in klici mučnikov nas ponovno opominjajo, da smo sinovi velike jugoslovanske nacije, za katero so prelivali kri Gortan, nato Valentič, Bidovec, Marušič in Miloš.

Ni bil zgolj slučaj, da je bila izvršena smrtna obsodba ravno 6. septembra, na dan, ko je proslavljala vsa Jugoslavija rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra, na dan, ko so v Beogradu zaplapolale nove polkovne zastave jugoslovanske vojske. Dobro smo se zavedali vsi, zakaj je bila izvršena obsodba ravno na ta dan. Toda ni se zavedal tega le naš narod, marveč je spregovoril tudi ves svetovni tisk, ki je obsojal taka nasilja, obsojal nekulturno in naravnost barbarsko po-

## Živel prestolonaslednik Peter!



Na mnoga leta!

## Umetnost življenja našega železničarja

O umetnosti življenja danes že skoro vsakdo govori. Danes se znajti v življenju po njegovi dobri in pozitivni strani, je res že cela umetnost. To potrjuje vsak poedinec, potrjuje pa tudi stan, narod in država kot celota. Z lučjo pri belem dnevu bi lahko iskali onega, ki bi rekel, da je danes vsaj približno zadovoljivo in primerno življenje nekaj res povsem enostavnega, primitivnega in lahko dosegljivega. »Danes je živeti umetnost!« nam doni dnevno na uho od vseh strani, od vsakogar! Seveda vsak pove zase, subjektivno, relativno, pa bodisi delavec, kmet, nameščenec privatni ali državni, obrtnik, trgovec, bodisi veleindustriječ ali velekapitalist.

Mislim, da ne bom izdal nobene skrivnosti, če povem, da se mora danes v teh težkih prilikah naš železničarski stan še prav posebno izrazito baviti z umetnostjo življenja, ki že ni več življenje, pač pa samo še bedno životarjenje. Prebiti se skozi življenje na način, ki bi odgovarjal vsaj kolikorotoliko prosvitlenosti in kulturni stopnji naše dobe, prebiti se pošteno, uravnovešeno, zanosno, dostojno, umit in počesan, to je postala res kruta umetnost življenja bednega železničarja! Umetnost življenja pomeni zmagovito boju zoper ovire in težave, ki se vedno bolj zgoščene pojavljajo v današnjem življenju. Umetnost življenja obstoji v tem, da znamo iz vseh črepin in podrtij, ki nas dohitevajo, napraviti nekaj, kar zopet trdno stoji in nas zopet zadovoljuje. Življenje je borba! Brez borbe ne bomo zmagali in zopet moram poudariti, kar sem že nekajkrat čital: Proč z defetizmom, proč z resignacijo in otopenostjo, vrzimo se z

stopanje z narodnimi manjšinami. Po vsem kulturnem svetu je odmeval krik nedolžnih žrtev, odmeval je klic po osveto, po maščevanju vseh krivic, ki jih je moral prenašati naš narod. In svet je spoznal krivico, ki se godi Jugoslovanom pod Italijo, a svet je potem tudi utihnil. Le v naših sreih je pekoča in krvaveča rana in ta rana nam ne dopušča, da bi utihnili tudi mi.

Strelci v hrbet bazoviških žrtev so zadeli ves jugoslovanski narod. Toda naš narod je moral nešteto krat poslati svoje najboljše sinove na Golgoto, da je končno le dosegel svobodo. Toda ta svoboda ni popolna, dokler je le eden Jugoslovan pod tujim jarmom, dokler mora le eden naš brat trpeti pod oblastjo »kulturnih« nasilnežev dvajsetega stoletja. In žrtve so bile, ki so nas v preteklosti neprestano opominjale na borbo za svobodo in žrtve so zopet danes, ki nas opominjajo, da naša svoboda še ni popolna.

Ko se ob četrti obletnici smrti klanjamo manom nesrečnih žrtev, obnavljamo jugoslovanski nacionalisti prisego in z nami naj prisega ves jugoslovanski narod, da bomo vedno in ob vsaki priliki mislili na bazoviške žrtve, mislili pa tudi na svobodo bratov, za katero so oni umirali.

Zastave so zaplapolale po vsej državi in srca vseh Jugoslovancev utripajo v iskreni radosti. Topovski strelci oznanjajo veseli dan in stotisoči iskrenih državljanov hitijo, da tudi vidno manifestirajo svoja notranja čustva in pokažejo svojo udanost in ljubezen do našega prestolonaslednika Petra ravno na njegov rojstni dan.

Ves narod navdušeno pozdravlja ljubljene prvorojca visokega jugoslovanskega kraljevskega para. Zbirajo se ogromne vrste Sokolov, da dostojno proslave rojstni dan svojega staroste. Jadranska straža vzklika svojemu pokrovitelju. Vsa vojska in mornarica prireja velike parade v počastitev slavnostnega dne in nepregledne množice naše nadebudne mladine pozdravljajo ob tej priliki svojega kraljevskega sovrstnika.

Iz src vseh Jugoslovancev prihaja ta dan le ena vroča želja, želja po srečni bodočnosti mladega slavljencea. In kdo naj zastaja? Prav nihče, kajti vsi mi kličemo bodočemu krmilarju velike Jugoslavije:

Naj živi Nj. Vis. prestolonaslednik Peter!

Naj živi visoki kraljevski dom Karađorđević!

izklesano doslednostjo v borbene vrtince, v polno društveno življenje! Nismo se plašili, ko smo pomagali reševati usodo onih težkih prevratnih dni, ne plašimo se tudi ne danes. Legalno, pa odločno in s povdardkom moramo zahtevati zasluženo skorjo kruha. Upanje, da morajo priti boljši časi, nas mora tudi v nesreči in bedi držati pri delu in življenju. Kdor izgubi upanje, obupa, ga mine veselje in moč za delo. Nezdravo je pa tudi upanje brez prizadevanja, ki se zanaša le na tujo uvidenost in pomoč, vzpodbuda in usodo. Kdor se zanaša na srečno naključje, ta je podoban človeku, ki je padel v močvirje in čaka, da ga kdo potegne iz njega, ter ne vidi v svoji bližini drevesa, ki bi se ga mogel oprijeti. Življenjske skušnje so najboljšje orodje zoper naključje, energija, vztrajnost, duševna sila se upira usodi. Naključje in takozvana usoda zlomi samo slabotnega. Trdno povezani, ramo ob ramo s klenim tovarištvom v srcu ne bomo omagali. Tovariši, uspeh v poklicu in življenju ni delo slučajja ali usode, kakor to mnogi mislijo, ampak delo lastne volje, odločnosti, pogumnosti in vztrajnosti, uspeh v poklicu je sad trudopolnega dela, pot k uspehu nikakor ni gladka in udobna. Trdna, železna volja je osnova uspeha, ona je ključ k življenjskemu uspehu, zavora zoper obup, vzpodbuda na poti k zmagi.

Tovariši, mi smo nedavno ponovno povedali merodajnim, da naš bedni delavec niti životariti več ne more! Podkrepili smo trditve z dokazi. Govorili smo tako odločno in glasno, da izgleda, da se nas je nekoč slišalo. Naša največja skrb mora biti, da tega največjega reveža pomagamo dvigniti na nivo dostojnega človeškega življenja. Naš delavec še do danes ni prejel cele razlike, ki mu jo uprava dolguje že celo desetletje, našega delavca se ne zaposli niti ono minimalno število delovnih ur, ki je predvideno po delavskem pravilniku. Povdarjamo, da napetost med premožnimi in bednimi sloji še nikdar ni bila tako velika, kakor je v današnjih težkih dneh. Moderna država mora biti danes ne samo pravna, temveč v prvi vrsti socialna država, ki mora za vsako ceno poskrbeti, da se ne bo gotov del naroda prekomerno izkoriščal na korist drugega! Tu ni reda, in ker ga ni, ga je treba ustvariti, in to čimprej z močno, pravično, socialno avtoriteto! Ko je naš železničar čital novi pravilnik o voznih ugodnostih, ni mogel verjeti, da prav bere. Tudi tu je Udruženje dostojanstveno povedalo, da je mera polna. Našli smo poti in načina, da smo povdarili, da se nam je zgodila kričeča krivica, krivica, ki reže v meso in kri, ki otežkoča vsak sleherni utrip, predvsem najbednejšemu delavcu in njegovi družini. Čakamo in verujemo, da bodo merodajni čimprej popravili to kričečo krivico. Varovali bomo svoje pravice čim energičneje in to tem bolj tokrat, ko so se v lastni državi znašli ljudje, ki so stanu železničarjev kot celoti vpadli za hrbet. Nismo maščevalni, toda kdo

## Pojasnilo naši mladini

Novo se snujoča Organizacija jugoslovanske nacionalne omladine (Orjunao) v Ljubljani se je zalekla z vso silo v naše mladinske organizacije. Očividno hoče »pripravljati odbore« opraviti svoje v letakih razširjeno obvestilo, da je »Omladina, organizirana do sedaj v omladinskem odseku NO izstopila iz Narodne Odbrane in pričela z organizacijo Orjunao zavedajoč se, da s tem ne povzroča novega in nepotrebnega cepljenja, temveč popušuje razvoj edinstvene vsedrjavne nacionalne organizacije.«

Ne bavili bi se s tem deloma naivnim, deloma zlobnim poskusom, če se ne bi nekateri ustanovitelji »edinstvene vsedrjavne nacionalne stranke« v svoji agitaciji spozabljali tako daleč, da pljujejo na to, na kar so prostovoljno prisegli prej. Da bi napravili zmedo v vrstah naše mladine, se poslužujejo laži, da skuša NO oz. naš Oblastni odbor prevesti mladino pod okrilje Jugoslovanske nacionalne stranke! To delajo ljudje, ki se dobro zavedajo, da lažejo. Mladina, kdor pride k Tebi s to lažjo, obračunaj z njim, nam pa javi njegovo ime, da mu damo prilike dokazati resnico pred sodičem!

Pripovedujejo tudi naši mladini, da ji ni mesta v vrstah NO, ker je tam odvisna od starejšega članstva. To pripovedujejo ljudje, ki so uživali toliko svobode in zaupanja od starejšega članstva NO, da so lahko delali, kar so hoteli. Tega zaupanja so se tudi poslužili, žal na način, ki bi dokazal njihovo zrelost. Dovolj bo vsakemu, ki si pogleda samo knjige, kako so bile vodene! Brez vsake vestnosti in brez vsakega reda. Temu ni dovolj so ti gospodje izrabili zaupanje nas starejših tako daleč, da so kot člani starešinstva ONO brez vednosti našega odbora in brez dovoljenja najbolj prizadete ljubljanske sekcije ONO kratkoma lo skenili, da prenesejo imovino ONO na Orjunao v Ljubljani, ki takrat zakonito sploh še ni obstojala in torej tudi ni mogla imeti nobenega premoženja. To, kar jim je bilo zaupano kot predstavnikom ONO, to so samovoljno odtujili ONO in prenesejo na Orjunao! Naj odgovore sami, kako se med dostojnimi ljudmi označuje tako postopanje.

Cenimo visoko ono Orjunao, ki deluje tako požrtvovalno v Dalmaciji, zlasti v Splitu. Z njo smo bili in bomo vedno v najboljših stikih, zato pa obžalujemo tembolj, da se porablja njeno ime za tako postopanje. S takim edinstvenim postopanjem se pač ne prispeva k razvoju »edinstvene« vsedrjavne nacionalne organizacije, marveč se ustvarjajo le posameznikom vsaj za par dni možnosti predsedniških in odborniških naslovov. Kakor čestitamo NO, da se je znebila teh ljudi, tako žal ne moremo čestitati na tej pridobitvi Orjunao.

Oblastni odbor NO.

ima prav, smo in bomo dokazali — prej ali slej z uspehom! Našemu železničarju pa odločno priporočamo upravičen in zamozavesten nastop, mirno kri, čimveč hladnokrvnosti v teh težkih dneh, dnevi se bodo — zjasnili tudi nam!

Da, težka je umetnost življenja današnjih dni, prav posebno še za naš stan. Saj naše članstvo tudi v borbi za skromen košček kruha ni pozabilo na višje cilje, na koristi državne celote. Da, zgodilo se je dostikrat, da smo celo trenutno hote pozabili svoje ožje materialne interese, da smo tem lažje nudili višji enoti vso potrebno moč in podporo. Nismo bili sebičneži nikdar, ki bi priznavali samo svoje ožje cilje, vedno smo se uvrstili med one, ki so prapor državne in narodne celote dvigali nad interese poedincev! Danes pa, ko nam gre za borno življenjsko eksistenco, ko nimamo prijateljev okrog sebe, danes moramo merodajnim povedati, da nikakor ne dovolimo, da bi nas zagnil stanovski prepad, saj je v eminentnem interesu države, da tudi železničar, čeprav skromno, vendar dostojno in pošteno živi. Nismo prijatelji pretiravanj, a pretiravanj v svojo škodo tudi ne moremo priznavati. Gremo preko stanovskega egoizma, toda borimo se za golo življenje; Dopri nesli smo mnogo žrtev za celoto, dajte nam vsaj borno eksistenčno možnost, zahtevajte od nas samo žrtve, ki jih dati moramo, zahtevajte jih v pravičnem, objektivnem razmerju z vsemi stanovi, z vsemi državljani! Izrastki današnjega gospodarskega življenja so škodljivi za celoto, in njihovo kvarnost, njihov pogubonosni vpliv vidimo in čutimo na lastni koži. Take izrastke mora moderna država z vso svojo močjo in silo, ki jo daje v državi organiziran narod, zatreti in uničiti.

Odkrito smo povedali svoje mnenje! Smo uverjeni, da se nam more odkrito in pošteno misel šteti le v dobro, čeprav resnica v oči bode! Hočemo, da se nas prav razume! Država je naš delodajalec in država ne sme svojih članov-državljanov omalovaževati, prezreti, ker dela sicer proti svojim sestavnim celicam, brez katerih redovitega funkcioniranja tudi

sama zaide na napačna pota, v zastoj, na pot navzdol mesto navzgor.

Na nas, tovariši, pa je, da zopet enkrat pregledamo svoje vrste, da si med seboj prav po tovariško in s potrebno strogo doslednostjo pogledamo iz oči v oči, iz podružnice v oblastno in centralno upravo in obratno. Ne samo pravice, tudi stroge dolžnosti so tu in tam! Organizacija ne živi v lahkih dneh, ona rabi moči, poleta, povdarka, zavednosti, globitve in brezpogojne vloge v vsem dobrem, koristnem in plemenitem. Tovariši, ki so prezagodaj otopeni, ki so morda sotovariša pustili samega v nadaljnji borbi, morda celo odšli v nasprotno vrsto, to niso pravi iskreni tovariši, to so zavjedavi stanu, neznačajneži, ti so hujši od parasitov. Tovariši Udruženja, ki danes uganjajo demagogijo z dvojnimi članstvom, ki vpadajo v hrbet, izstopajo pri nas in grede s trpkostjo in lažjo na ustih v vrste nasprot-

nikov, ti se izločajo sami iz pravih, nesebičnih, tovariških vrst. Jasno povedano, teh tovarišev kdaj pozneje, morda v lepših dneh, ne maramo več v svoje vrste! Prav, v ognju se izliši železo in značaj. Mi bomo o tem vodili račun! Vsi za enega, eden za vse, je geslo našega Udruženja. In kdo nam more zameriti, če ščitimo vrste dobrih, iskrenih, polnovrednih tovarišev pred zavjedavi, pred parasiti. Jasne račune ljubimo! Komur ne prija stanovsko Udruženje polno tovarištva, ki v težkih in odločilnih trenutkih odpada, ta naj odpade za vedno od debila jugoslovanskega narodnega železničarstva! Želimo, da nas razumejo vsi in vsakdo. O bilnih in idejnih osnovah tovarištva nismo nikdar in ne bomo nikdar — licitirali.

Clara pacta, boni amici! Nas ni strah!

—ič.

## Olajšajte starim njih dneve!

Toliko žalostnih pritožb čujemo z naših vasi, ki opisujejo ne samo nepravilno, ampak tudi dostikrat nesposlljivo, celo surovo obnehanje mladega gospodarja ali gospodinje ali obeh napram svojim starim, napram vžilkarjem.

Celo življenje sta se stara dva trudila, da sta deci zaslužila kruha in obleke. Prezagodaj onemogla in ostarela komaj čakata, da posestvo izročila doraslemu otroku.

Dokler ni pri notarju napravljeno in podpisano izročilno pismo, toliko časa je navadno mladi kandidat za bodočega gospodarja zelo prijazen. Kmalu pa se pokaže drugače, kakor da ne ve, da mu oče z izročitvijo nekaj prostovoljnega podarja, da mu nekaj daje, v kar ni primoran: »Dokler prosil, zlata usla nosi.«

Toda žal, se prepogosto že v najkrajšem času pri mladem gospodarju napno druge strune. Ako že sam ne začne brenkali nanje, pa ga v to natra mlada gospodinja. Celo največkrat baš ta.

Ko sta si stara dva v izročilnem pismu izgovarjala in zagovarjala »kambro« ter takintak vžitek, je bilo vse dobro. Ko pa se mladim naenkraf zazdi, da sta stara dva samo nepotrebno breme in strošek, se za uboga zgaranca začne Golgota in dostikrat monata stradati, pogrešati najmninejšega in prenašati neverjetne grobosti. To posebno tedaj, če nista več sposobna za delo in pa, če sta si v ljubezni do mladih izgovorila prepičel užitek.

Ali sta to zaslužila? Nikakor ne. Tudi tedaj ne, ako nista najbolje gospodarila in celo tudi takrat ne, če sta slabo gospodarila. Niso vsi ljudje najsposobnejši, pa tudi po značaju in temperamentu ne najidealnejši, vendar vsak gospodar želi, hoče in dela na to, da pomočcem izroči čim ugodnejše premoženje. Saj je čisto naravno, da se vsakdo rad tudi nekoliko pobaha in postavi. Toda, če temu ali onemu neprijazna sreča ponagaja, ali je zato za stare dni zaslužil pekel? Stara dva nikogar nista mogla prisiliti in ga tudi nista prisilila, da od njiju sprejme ključ in oblast, nego je mladi gospodar to ne samo prostovoljno, ampak največkrat že silno željno pričakoval.

Izročanje posestev naslednikom ne le, da ni samo nek pravni akt, neka prostovoljna pogodba, ki se je ima vsakdo držati, nego je to dejansko tudi neko darilo in opravilo zaupanja ter zaveda srca, zato naj bi novega gospodarja k poštenemu izpolnjevanju pogodbe ne priganjal samo paragraf in strah pred sodnijo, ampak tudi hvaležnost, ljubezen in spoštovanje do starih užilkarjev v zavesi, da zavezanec ne samo daje, nego je naenkraf prejel vse ali večidel tega, kar sta stara imela in da od njiju večina se prejema razne delovne usluge in popuste od dolžnih dajatev. Povrh tega bi se naslednik

moral zavedati, da prav za prav ne daje starim iz nečesa, kar je že od nekda imel, ampak da daje iz tega, kar je od starih prejel, ali še bolje, da starim daje prav za prav to, kar še ni njegovo.

In če tudi vsega tega ne bi bilo, če bi si bil mladi per makari sam ustvaril, kar ima, moralo bi pač otroško čustvo vendar biti vsaj toliko močno, da ako mu že stari izdelani in praznih rok »padejo v breme«, da bi se jih že za njih žrtve, ki so jih gotovo doprinesli za vzgojo otrok, tudi v takih primerih ne dajalo z godrnjanjem in očitanjem, kar se jim sploh daje.

Ljudje smo nepopolni in preradi sebični. Vendar bi mladi morali upoštevati, da je vendar možno, da so stari, izdelani ljudje prej čemerni in sitni, malenkostni in težko znosni, kot pa morejo in smejo biti mladi, ki imajo še dobre živce, krepke mišice in so polni prekipeljavčega življenja. Mladi bi v tem pogledu morali imeti več obzira do starih in če bi ga imeli, marsikje ne bi bilo prepirov, očitkov, ložba in pekla. Naj mladi vendar tudi upoštevajo, da v takem primeru ni pekel samo za stare, ampak tudi za njih (mlade) same.

Užitek, ki si ga stara izgovorila, ni nekaj, kar naslednik daje iz svojega, nego daje le to iz prejšnjega premoženja, česar mu stara dva — še nista izročila in kar bo postalo naslednikova last in posest, ko se vžilkarja preselila pod rušo.

Zakaj naj tedaj mladi mučijo sami sebe in stare zaradi nečesa, kar je še last in pravica starih, ki vendar nasledniku na ljubo ne morejo koj ob izročitvi premoženja kar umreti, da vseh drugih momentov ne upoštevamo.

Naše organizacije naj povsod, kjer najdejo nepopolno razmerje in nerazpoloženje med vžilkarji in mladim gospodarjem ter gospodinjjo iniciativno skušajo vplivati blažilno in raztolmačiti odnose, tudi ako jih dolžniki ne pozivajo v to. Posebno pa je v tej smeri vplivati na mladino in ji privzgjati tako polrebno srčno kulturo.

Mladim gospodarjem in njih življenjskim družicam pa ključno, naj se zavedajo svojih dolžnosti do starištev, svojih pravih obveznosti do vžilkarjev, ljubezni, miroljubnosti in človeškega dostojanstva, naj pravočasno premislijo, do kje sme iti sebičnost in naj vedno mislijo na tisti resnični in grozni rek, ki pravi: »Ti očeta do praga — sin tebe čez prag!« Naj vlada mir v kmetski hiši, kajli pekel, ki prepogosto po nepotrebnem naslaja zaradi vžilkarjev, je škodljiv na obe strani, navzgor in navzdol in to ne samo duševno in družinsko, nego za mlada dva najčešče tudi gospodarsko, v čemer se začne krhanje tudi njihju življenjske sreče.

Več pameti, več srca, več spodobnosti in manj nepravilne sebičnosti ter divjašvala

dandanes središče tujskega prometa za vse Jezerško. Zaveden, dosti izobražen in dober gospodar je vladal v občini cela desetletja, in zastopal je okraj veliko let v deželnem zboru, kjer je bil na svojem mestu. Vsi Slovenci so bili ponosni na tega vrliga bora za pravice koroških Slovencev. — Imel sem srečo, da sem se seznanil z njim v letu 1903, ko sem več let prihajal z rodbino v Belo v vročih poletnih mesecih. Navadno sem iz Bele hodil čez Jezerški vrh do pošte v Kranj. Na Jezerškem sem prihajal v Kazino v dotiko z Murijem, s katerim sva izmenjala marsikake koristne načrte in naklepe. Tega vrliga moža sem skoraj vžljubil in ostala sva dolgo dobra prijatelja. Zato vem toliko bolj ceniti njegove zasluge za vse koroške Slovence, za Jezerško še posebej.

V tisti dobi so posamni Čehi začeli prihajati na Jezerško, med njim prav pogosto znani profesor češke univerze dr. J. Chodounský, ki ima na Kazini spominsko ploščo SPD od lanskega leta. Že za tiste dobe so Čehi postavili znano češko kočjo, ki je še danes najprijetnejše zatočišče hribolazcev v Kamniških ali Savinjskih Alpah. Več desetletij so bili Čehi skoro edini gostje na Jezerškem. Polagoma so se jim pridruževali Slovenci, in po vojni še Hrvatje in Srbi, v manjšem številu ostali narodi. — Središče je ostala Kazina, poleg nje stari štular tik pod Jezerškim vrhom. V novejšem času se jima je vredno pridružil podjetni g. Venčeslav Grabnar. — Sedanji župnik je vse svoje posestvo dal na razpolago za povzdigo tujskega pro-

## Dijak in javno življenje

Kakor vsako leto se je tudi letos vršil mednarodni kongres srednješolskih profesorjev, ki rešujejo na teh kongresih aktualna sodobna pedagoška in šolska vprašanja. Sicer te vrste kongresov ne prinašajo posebnih uspehov in se končavajo, kakor vsi kongresi, z raznimi resolucijami, ki niso za nikogar obvezne in se o njih navadno pozneje razpravlja po raznih stanovskih in pedagoških revijah. Vendar je program teh kongresov značilen za čas, zato omenjamo na tem mestu tudi letošnji kongres, ki se je vršil v Rimu — na kapi-tolu, kar je služilo n. pr. francoskim profesorjem za razlog, da se kongresa »iz principielnih vzrokov« niso udeležili. Tako izgubi ta kongres še več na svojem pomenu. Udeležilo se ga je kljub temu 18 evropskih držav in zato je prav, da si ogle-damo glavne nazore, ki so prevladovali na kongresu.

Ze pozdravni govor ministra narodne vzgoje Ercole, ki je govoril o temi »Kako, v koliko in k čemu naj dijaka vzgaja srednja šola« je izzvenel v tem smislu, da naj šola »ne samo uči, ampak tudi vzgaja moralno, fizično in aktivno veljavnega državljanca, ne narodnega knjigomolca«, torej zahteva, ki je bila že večkrat povdarjena, a se le prerado nanjo pozabi.

Da je vzgoja vsaj tako važna stvar šole kakor pouk, to čutimo posebno dandanes, ko razne zapreke onemogočajo šoli vprav vzgojno delo in se nam zdi, da mladina, ki zapušča srednjo šolo, prinaša s seboj mnogo manj onega duha, ki ga da srednja šola s svojo pravo vzgojo, nego nekda. Rimski kongres je sprejel sledeče resolucije:

1. Kongres smatra, da ni mogoče odbravati, da bi se v srednji šoli gojili samo predmetni pouk, in sicer nele zato, ker ta pouk ne odgovarja najglobljemu pojmu splošne izobrazbe, ampak tudi zato, ker samo strokovna in praktična priprava ne izpopolnjuje temeljnega namena šole, ki je zapopaden v pripravi mladine za življenje.

2. Ker je življenje, za katero naj dijaka vzgaja šola, samo skupnost medsebojnih odnosov med poedincem in družino, narodom in človeštvom, proglašajo kongres za osnovni cilj šole vzgojo k resnemu pojmovanju pravnih in državljskih dolžnosti.

3. Vzgojno delo šole se ne sme omejevat samo na učne predmete, ki jih predpisuje načrt. Iz tega sledi, da ima za vzgojo dijaka veliko vrednost to, da se udeležuje javnega življenja. Pot do tega cilja je treba iskati v obstoječih organizacijah in v živi tradiciji vsakega naroda.

4. Kongres priznava, da je treba spoštovati svobodo vesti pri dijaku in učitelju, toda priznava tudi popolnoma, da je verska vzgoja važen del razumske in npravne vzgoje mladine.

5. Šola, ki bi se omejila samo na to, da bi nudila lekcije o npravni vzgoji, bi ostala brez uspehov. Vsi profesorji in vsi učni predmeti so poklicani, da npravno vzgajajo dijaka.

6. Kongres naglašja fizično vzgojo za važen sestavni del cele vzgoje posameznika.

Navedli smo resolucije v uradno društvnem žargonu, kakor jih čitamo dan na dan. Ako se hočemo pobliže z njimi seznaniti, bi prišli do sledečih rezultatov.

Prva resolucija poudarja, da je temeljni namen šole: priprava mladine za življenje. To velja danes bolj, ko kdaj prej, kajti ravno v današnji dobi šola ne

vodi direktno do kruha, zato veljaj za vsakega: non scholae, sed vitae! Zmožen dijak bo vedno našel pravo pot do svojega cilja. Zato je tudi od mladine same odvisno, da se ne uči samo za šolo, ampak za življenje. Da smatra šola samo za okvir, ki ga je treba napolniti z življenjsko znaostjo.

Druga resolucija izpopolnjuje prvo s tem, da poudarja važnost državljske vzgoje. O tej vzgoji smo letos v »Pohodu« že mnogo pisali. Resno pojmovanje npravnih in državnih dolžnosti. To se pravi: vzgoja bodočega aktivnega državljanca, ker je vsak človek le del celote in bo celota dobra takrat, če bo vsak posameznik dober. Bili so časi, ko se je mladina vzgajala daleč od javnega življenja. Danes je to nemogoče in tudi nezdravo.

Demokratija vedno poudarja, da smo država — mi. Tisti skok, ki ga napravi dijak s srednje šole v svobodno akademsko življenje — ne sme biti neprilaven. Državljska vzgoja je geslo naše dobe, t. j. šola mora predvsem vzgajati bodočega občana, ki bo znal ceniti državo kot kulturno in gospodarsko organizacijo svojega naroda in bo sam odločal pri njenih socialnih in drugih ustanovah. Čas zahteva udeležbo pri javnem življenju.

S tem preidemo k važnemu vprašanju, ki o njem govori tretja resolucija. — Kongres smatra, da ima za vzgojo dijaka veliko vrednost to, da se udeležuje javnega življenja. Gotovo. Samo vprašanje je: kdaj, kje in kako. V Španiji, kakor smo ravnokar čitali, je vlada dijaštvu udeležbo pri javnem življenju prepovedala, ker je prihajalo do bojev in pobojev pri sedanjih neurejenih razmerah. V Italiji vprega fašizem mladino čim prej v javno življenje. Nemčija gradi svojo organizacijo na mladini. Pri nas je natančno določeno, koliko, kje in kako naj se dijak udeležuje javnega življenja. Gotovo je, da ni zdravo za mladino, če prezgodaj politizira, in hoče imeti glavno besedo v zadevah, ki presegajo njene zmožnosti. Javno življenje nudi mnogo prilike za kulturne in narodne manifestacije. Pogosto pogrešamo mladino tam, kjer bi jo najbolj pričakovali.

Nasprotno morda prerada mladina išče življenjske modrosti in socialne resnice v krogih, ki s svojo podzemeljsko organizacijo agitirajo med njo z razvratnimi gesli in jo skušajo izrabiti v svoji borbi proti državnemu redu in obstoječim vrednotam človeške družbe. To je nevarnost, pred katero moramo svariti mladino že zato, ker v svoji mladostni nerazodnostni lahko več škoduje sebi, nego onim, proti katerim je agitacija naperjena. Sicer pa je jasno, da prava nacionalna vzgoja o šoli najboljše varuje mladino pred protinardno propagando in pravilna državna in državljska vzgoja bo znala zavračati vsako protidržavno agitacijo. In tu bi pričakovali več agilnosti od mladine, da bi sama prevzela inicijativo in s ponosom branila dvoje dragocenih vrednot svojega naroda t. j. nacionalno misel in državljsko idejo jugoslovansko. Zato bi tudi želeli, da bi se šolska mladina ne izrabljala za kake prazne paradne povorke, da bi pa zato tembolj ob vsaki priliki sama spontano sodelovala v javnem življenju povsod, kjer je treba pokazati, da se zaveda svojih nacionalnih in kulturnih dolžnosti. Predvsem pa naj se posveti mladina samovzgoji, ako hoče, da bo pozneje uspešno nastopala v javnem življenju. Taka mladina bo tudi v sedanjih dobi vršila svoje poslanstvo. Ako gledamo s priznanjem na srednješolsko mladino drugih narodov, ki s samozavestjo poudarja svojo narodno in državno ime, bo tudi jugoslovanska mladina vedela, kaj ji je v čast in kaj v nečast. Šola sama mora paziti, da v vprašanju javnega udejstvovanja mladine ni preveč ozko-srčna, niti preveč popustljiva. Mladina je in mora ostati pod njenim varstvom in se mora zavedati, da so tudi šolski zakoni le del državnih in življenjskih zakonov in da bo pravi mož le oni, ki se že v teh letih vede tako, da ne pride s temi zakoni navzkriž. Prezagodnje vpraganje mladine v javne organizacije — kakor se to vrši sedaj po Evropi — ni zdrav pojav. Mladina bodi mlada in svoja. Izživlja naj se v organizacijah, ki služijo predvsem njej (Sokol, FS, JS, NO itd.) in v delu za svoje bodočnost, ki naj bo izpopolnjeno pred vsem s delom za samotzobrazbo, ker svet rabi danes življenja zmognih ljudi.

V tem oziru tudi zadnja resolucija ni brez pomena, dasi ni nova. Telesna vzgoja, sport, sokolstvo.

Mislimo, da je pri nas za vse dovolj preskrbljeno. Ne pozabimo, da smo narod junaških tradicij, ki se odlikuje tudi po telesni lepoti. Vse to naj goji mladina s tem, da skrbi za telesno vzgojo tudi poleg šole in ta zdravi narod ne bo zapadel pogubonosni atmosferi današnje dobe, pač pa bo uspešno tekmoval na vseh poljih z vsemi evropskimi narodi.

J. B.

### PLANOTA JEZERSKO V PRETEKLOSTI, SEDANJOSTI IN BODOČNOSTI

»Republika Jezerško« tik po prevratu je bila končno brez plobisita priključena Jugoslaviji. Snaj je bil to docela nenaraven prijevsek vojvodini Koroški, ki je imel okrajno sodnijo v Železni Kaplji, glavarstvo pa v Velikoven. Toda ljudje so morali v svoje urade hoditi čez Jezerški vrh (bolje s ed lo) v Belo, kjer ima že nad 40 let edini Nemec Gross znano kopalnišče in dosti lepo oskrbovanim hotelom, kar je dajalo na zunaj vsemu temu idilno lepemu slovenskemu kraju nemško lice. — Veliko ugodnejša je bila zveza ob Korkri s Kranjem, kamor so imeli malo dalje, ali bolj prijetno pot. Že pred vojno je vozila v Kranj vozna pošta. — Drugače pa so bili Jezerčanje res kakor republika sama zase, v kateri so povsem po domače vladali slovenski možje od začotka ustavne dobe.

V tistih časih so imeli Jezerčani srečo, da jim je županoval mož bistrega slovenskega duha — Peter Muri, po domače Minar, nekak ustanovitelj »dinastije« Murijev. Že Peter Muri je takoj po ustavnem življenju uvedel v občini slovensko unadovanje. Sedanji župan g. Peter Virmik in tajnik g. Železnikar imata lepo ohranjene iz tiste dobe vse zapisnike občinskih sej, ki prihajo o rednem in vznomom gospodarstvu in vodstvu občinskih poslov.

Nasledoval mu je za vse občino in za vse koroške Slovence zaslužan voditelj — Fran Muri, kateremu je oče Peter kupil posestvo »Kazino«, kjer je nastal prvi hotel, ki je še

meta. On ima v župnišču prav dobro urejeno penzijo.

Poslanec in župan Fran Muri je umrl 80 let star leta 1926. Vrla žena mu je sledila dve leti pozneje, a na posestvu mu je sledila edina hči Marija, ki je dobila v možu Franu Ofnerju iz Galicije pri Železni kaplji vrlega sotrudnika. Oba imata večji del velikih posestev na Koroškem. — Tu v Kazinu je dandanes še vedno središče tujskega prometa. — V času tujske sezone vozi do Kranja dvakrat na dan avtobus, pa tudi zasebni avtomobili prihajajo v čedalje večjem številu. Čez Jezerški vrh na Koroško je promet minimalen. Ni pa nikakih ovir za goste, ako hočejo na izlete preko meje, razum neznačnih formalnosti pri naši in koroški žandarmeriji. — Pri Grossu v Beli dobe dobro postrežbo. Sinova Grossova dobro obvladata slovenski jezik. Mati njihova je iz Metlike. Prišla je v Belo ravno v času, ko sem jaz bil tam na letovišču. Bilo mi je prav ljubo, da sem prišel že takrat z njo v ožje stike. Prav dobro so se zavedala, da je prišla iz — Metlike na Koroško.

Ako se je »Republika Jezerško« že v stari Avstriji prav dobro držala v narodnem pogledu, toliko bolje se ponaša v Jugoslaviji. Tudi sedanji župan je steber narodne in državne misli, tako da je Jezerško krepak mejnik in varuh državne enotnosti.

Gospod tajnik Železnikar mi je dal na razpolago podatke, kako se je tujski promet razvijal v zadnjih sedmih letih. Naj podam nekaj zanimivih števk:

(Se nadaljuje na 4. str.)

# P O N A Š I Z E M L J I

## Liubljanca

Gospodu

Pavliču Alojziju, narodnemu poslancu  
za srez Laško.

Ker so bili po zadnji stavki shodi in sestanki v Trbovljah in Hrastniku zabranjeni, ste priredili 26. avgusta 1934 povodom cerkvene slavnosti na Kurju javen shod, ki se je vršil po cerkvenem opretilu pred cerkveno hišo! Glasom poročil ljudi, ki so bili na tem shodu navzoči in o katerih popolni verodostojnosti ne morem dvomiti, ste se bavili v tem svojem govoru največ z mojo osebo. Glasom teh poročil ste med drugim govorili tudi tole:

»Rudarji, priredili ste drugi štrajk, stradal v njem 114 ur, pa štrajk ni uspel. V štrajk Vas je nahujskal neki dr. Cepuder, ki ga prej še poznali niste. Kaj pa je napravil za Vas dosedaj ta dr. Cepuder — nič! Napisal je par člankov v Pohod, ki je naslednik »Orjuna« in hoče, da bi zopet tekla kri v Trbovljah. Orjunaši in nacionalisti pravijo, da bodo padale še glave. Kdo garantira, da se ne bo tudi Cepudru enkrat sekalo glave. Jaz nisem prišel takrat v Trbovlje, delal sem za Vas v Beogradu pri vladi, kjer se več dbeže kot v Trbovljah. Dr. Cepuder je prišel v Trbovlje delat nemir, štruc mu je pomagal. Ti gospodje morajo vedeti, da je tudi Narodna Odbrana pod zakonom. Dr. Cepuder je slab predsednik Narodne Odrbane.

se je v Ljubljani razjezil nad dr. Cepudrom in ga poštno spucal. Poženite Cepudra iz Trbovelj, če pride k Vam... Doktor Cepuder ni šel v jamo, poslal je tja Butarja... Dr. Cepuder je delal proti banu, rad bi bil sam ban in Vaš poslanec...

Ker sem Vam iz srea hvaličen za reklamo, ki mi jo s tem delate, Vam moram v znak te zahvale vzbuditi nekoliko spominov na prošlost.

Prvič sva se sestala in spoznala v letu 1932 na neki skupščini v Laškem. Na skupščino ste prišli z zamudo, ker ste prej — tako ste vsaj rekli — mlačevali v Laškem. Na tej skupščini ste govorili kot aktivni poslanec na način, da sem Vas moral vpričiti številnih navzočih vprašati, če se sploh zavedate svojih besed in če sploh veste, kaj govorite. Izjavil sem Vam vpriči vseh navzočih, da je mogoče samo dvoje: ali ne veste kaj govorite, kar nikakor ni primerna lastnost za poslanca ali pa govorite vedoma neresnico. Odgovorili mi pa niste ničesar in tudi niste izjavili iz tega nobenih posledic, čeprav sem Vam izrecno rekel, da sem Vam na razpolago, ker ne uživam imunitete.

Prva stavka v revirjih TPD je končala s 5. julijem 1934 in lahko ugotovimo, da Vas niti takrat niti pozneje nisem zasledil med onimi, ki so se tu v Ljubljani, zlasti pa v Beogradu toliko trudili, da TPD ni mogla prodreti z nameravanimi redukcijami — Vaši poslanski tovariši v Beogradu so se celo čudili, kaj ste, ko je šlo venkar prvenstveno za dill, kaj ste, ko je šlo vendar za Vaš srez! Vprašajte o tem morda gg. dr. Krajerja, Puelja in Mravljeta, ki Vam bodo to prav radi potrdili!

Druge stavka je izbruhnila v noči od 10. na 11. avgusta 1934 ter je bil dne 5. avgusta 1934 izvoljen Nacionalni akcijski odbor od 11. avgusta t. l. zjutraj v permanenci. Vseh potov in korakov tega akcijskega odbora ne bom navajal Vam; ugotovim le to, da smo 13. avgusta t. l. dopoldne obišli razpravljali z g. ministrom Ulmanskijem in sva šla z g. poslancem Mravljetom ta dan popoldne v rove med štrajkujoče delavce. Posrečilo se nama je, doseči enotnost med delavskimi zaupniki, ki so nato izvolili 4 člansko deputacijo ter ji dali primerna navodila in pooblastila. S to sva se javila g. poslancu in jaz 14. avgusta t. l. zjutraj pri TPD. Ko smo odhajali iz palače TPD, smo srečali Vas, ko ste šele prihajali v to palačo. To je bilo prvo srečanje z Vami o priliki teh težkih pogajanj in intervencij!

Da Vam osvežim spomin, še to: Dne 13. avgusta t. l. zvečer ste pred odhodom vlaka iz Trbovelj zvedeli, da se nahajava s poslancem Mravljetom v rovih. Ta večer ste se izrazili približno tako: »Jaz pa nisem tako neumen, da bi šel v rove, bom rajne počakal, da se bo stvar uredila, potem bom pa napravil v Trbovljah shod.« Izvolite me tožiti, pa Vam bom pred sodiščem dokazal, da ste se izrazili tako!

Dne 14. avgusta t. l. nisem šel ponovno v trboveljske rove, bil sem telesno izčrpan, poleg tega je obstojal še nek rodbinski zadržek, katerega sem pojasnil vsem, ki so prisostvovali zaključnemu razgovoru z g. ministrom Ulmanskijem in g. banom in katerega so vzeli vsi na znanje. Smatral sem, da je stvar več ali manj urejena, da je glavna kriza prekoračena, poleg tega sem zaupal vsem ostalim, tudi onim, ki so se šele zadnji dan pojavili ko tintervenienti v prid rudarjev, da bodo v smislu dane obljube nastopili povsem enotno in složno. To se je tudi zgodilo, prav malo izjemo ste storiili samo Vi, g. poslanec Pavlič.

Od kod imate za podlago trditve, da me je poštno spucal, ne vem. Vprašam Vas isto, kar sem Vas vprašal že leta 1932, na skupščini v Laškem, pa odgovorite na to vprašanje sami. Na ostale Vaše trditve sploh ne odgovarjam, ker mi lahko verujete, da ne čutim potrebe razgovarjati se z Vami. Tudi tega odprtega pisma bi ne naslovil na Vas, če bi imel sigurnost, da se sestaneva slej ali prej na kakem javnem zborovanju ali sestanku v revirjih TPD in govoriva iz oči v oči vpriči delavstva. Jaz sem Vam vsak čas na razpolago za tak razgovor, bojim se le, da mi te prilike ne boste nudili.

S tem zaključujem in Vas le še iskreno prosim, nadaljujte z reklamo za mene, čeprav mi ne pride niti na misel, da bi »kandidiral« za bana, še manj pa, da bi nastopil kot Vaš konkurent pri bodočih skupščinskih volitvah. Prepričan sem pa, da si bo zelo mnogo Vaših nekdanjih volilcev tudi brez moje konkurence nekoliko premislilo, predno bodo oddali svoje glasove zopet za Vas.

Z odličnim spoštovanjem.

dr. Cepuder Josip.

## Komemoracija za bazoviškimi žrtvami v Ljubljani

Nacionalna akademska omladina v Ljubljani je priredila na predvečer obletnice bazoviške tragedije spominsko svečanost za padlimi junaki. Svečanosti so se udeležili zastopniki vseh nacionalnih organizacij in akademskih društev, predvsem Jadran, Kluba primorskih akademikov, Jugoslovenske Matice, Narodne Odrbane itd.

Svečanost je otvoril g. Verbič predsednik Jadrana nakar je pevsko društvo Tabor zapelo »Oče naše«, kateri je napravil na prisotne najgloblji vtis. Nato je povzel besedo brat Sancin Boris, ki je v imenu nacionalne omladine v krasnih besedah kratko in jedrnatopisal pomen bazoviške tragedije in ugotovil, da hodi vsa nacionalna omladina po poti bazoviških borcev, ki se niso strahili za svoje ideale niti najhujših žrtev. Mnogoštevilno občinstvo, med njimi smo opazili tudi vod Narodne Odrbane v uniformah, ki je imel častno stražo pri plošč pred Univerzo, je govoru sledilo in ga sprejelo z dostojanstvenim odobravanjem. Velika množina cvetlic, ki so jih prinesle naše nacionalno zavezne žene nam je pa pričala, da je naša bazoviška tragedija globokega odmeva v najširših plasteh naroda.

Prekrasno uspelo svečanost je zaključil Tabor s pesmijo.

## Vsak naš čitatelj, naj bo naš sodelavec!

glež zelo patriotičen. Notranjo vez imperija tvori jek in kultura, zunanjo pa krona. Tako smo se na lastne oči lahko prepričali, kako zelo je priljubljen angleški kraj, ki so ga stolisročne množice pri letalskem meetingu celokupne angleške vojne aviacije v Hendonu, kjer je naenkrat letelo po 300 avionov, burno aklamirale. Angleški letalci so prvovrstni letalci in tako vratolomnih vaj v skupinah po 54 avionov še nismo videli. Rečem pa lahko, da naši vojni letalci, ki sem jih gledal ob priliki meetinga v Zagrebu, v ničemer za njimi ne zaostajajo in da smemo nanje biti ponosni.

Po predstavah živave londonske ulice v morju luči in svetlobne reklame, iz zabavišne usuje eleganca v večernih toaletah, razkošne limuzine, številni rollercoycer brze po svetlečem se asfaltu. Naval na podzemeljsko je ogromen, prav tako na avtobuse. Ob polnoči pa je povsod popolni mir, kakor bi bila nedelja. Da, angleška nedelja je pusta kakor grob; Nikjer nobene zabave, vsi lokali so zaprti, vse je zunaj na week-endu. Polne so kvečjemu cerkve. Neredko sliši iz stanovanja, kako poje vsa družina psalme ali čita družinski oče biblijo. Kako strog je nedeljski počitek so občutili tisti kinopodjetniki, ki so se v parlamentu po poslancih morali leta boriti za dovoljenje predvajanja filmov tudi ob nedeljah. Za to je bilo treba posebnega bill-a, t. j. zakona. Tudi plesalci morajo ob nedeljah poslušati plesno glasbo iz tužine, domače radio postaje oddajajo le sermons, to so pridige.

## Prekmurje

Odbor za proslavo 15-letnice osvobodjenja Prekmurja v Lendavi je iz nenadnih tehničnih vzrokov sklenil preložiti proslavo z dne 8. in 9. na 22. in 23. septem. t. l.

Proslava se bo vršila z istim sporedom in v istem obsegu, kakor je bilo že objavljeno.

Vse zavedno-narodno prebivalstvo pohovno vabimo k najštevilnejši udeležbi narodne in državne manifestacije na skrajni naši severni meji.

Pričakujemo ugodno rešitev prošnje za znižano četrtinsko vožnjo.

## Črenšovci

Prejeli smo:

P. n. Upravi »Pohodac

v Ljubljani.

Naslov prosimo, da nižje javno vprašanje priobčite v enem izmed prihodnjih števil Vášega cenj. lista. Za uslugo se Vam zahvaljujemo.

Gosp. predsedniku uprav. občine

v Črenšovcih.

1. Ali Vam je g. predsednik znano, da je Vaš občinski sluga, katerega ste Vi predlagali v nastavitve v obč. službo, odvratal mladino od pristopa, odnosno pristopivše že za izstop z besedami: »Ste nori, da vstopite!«

2. Kakšne korake nameravate podvzeti proti imenovanemu, da dobi za to delo zaslužen plačilo in da se v prihodnje onemogoči protisokolska agitacija?

3. Ali ste ga predlagali, oziroma nastavili v to službo zato, da agitira proti Sokolu, ali za to, ker je on pri zadnjih volitvah agitiral za Vas?

Z nacionalnimi pozdravi!

Nacionalisti.

## Trbovlje

Prvi izprehod. — Po daljšem molku bomo napravili danes mali izprehod po Trbovljah, da seznanimo čitatelja malo bolj z našim krajem, razmerami in prebivalstvom, katero je dosedaj v javnosti najbolj, če ne mogoče edino znano po raznih delavskih stvarkah. — Kraj sam je lep — pet km dolga gosta naseljena dolina, kjer prebiva večina delavstva, uslužbeno pri T. P. D. in radi njih dovolj močno obrtništvo in trgovci. — Prebivalstvo-delavstvo je dobro in prijazno v splošnem, le od časa do časa vzvalovi in razburkano razpravlja o raznih volitvah, katere jim servirajo po zaslugi gotovih ljudi z gotovimi tendencami. — Kajti pri nas še vedno mislijo razni negativisti, med temi bivši marksisti in klerikalci, da bode še tako prišlo kot je bilo nekdaj v dobi preprirov in političnih bojev, ko jim je res šlo žito v klase; po tem tožijo bridko in hočejo držati ljudi na svoji strani še vedno naprej z raznimi frazami. A motijo se temeljito! Povratka v one stare žalostne razmere ni in le jugoslovensko orientirane grupe bodo reševale naša socialna in gospodarska vprašanja. In tega se mora končno zavedati že enkrat vse naše delavstvo, katero neče več dalje nasediti v svojo veliko škodo raznim demagogom. — Z razvojem človeštva so nastopale tudi vedno razne delavske zahteve, posebno onih v večjih delavskih centrih, katere zahteve so bile v raznih dobah različne. Vsekakor so pa stalno pri teh gibanjih v ospredju, včasih pa v ozadju — kakor pač kaže — vedno ljudje, katerim gre v prvi vrsti za svoj dobrobit in nosijo za svoje delovanje le nekatko masko — bodisi kulturno ali socialno-

gospodarsko — nimajo pa ničesar skupnega z delavstvom, najmanj pa po navadi svoj lasten poklic, še manj pa srca za razne delavske zahteve, katere so jim le prepotreben material za dosego svojih lastnih ciljev. — O tem se lahko vsakdo sam prepriča po cellem svetu, kako je bilo z gibanjem marksistov in kdo so bili njihovi voditelji — pri nas doma pa sami vidimo in ni treba prevelike inteligence za presojo. Sicer je naše delavstvo že v precejšnji meri uvidelo ta nemogoč položaj in že glasno odklanja marksistično vodstvo, zavedajoč se, da v naši državi lahko sodeluje in odloča le jugoslovensko orientirana grupa, nikakor pa ne taka, katera ne priznava nacionalne jugoslovenske ideologije in državnosti. Kaj hoče pač pešiča ljudi s takimi nazori doseči za koristi delavstva v nacionalni, izrazito poljedelski državi? Delavci! Dovolj so vam že napovedali pravilje in še takih lapih, katere se govorijo samo po tihem in le med nekaj očmi — dovolj dolgo že vam jih govorijo, da ste mogli sprevideti, da vse skupaj ni nič, da vas le izkoriščajo, da vas tolažijo v vaši bedi, ker vas rabijo za svoje manevre, da pa nikdar ne bodo dosegli za vas kaj prida, če tega niso mogli dosedaj in posebno še v prejšnji dobi, ko so imeli marksisti pri nas vso moč, država naša pa še ni bila konsolidirana. Dosegli pa za delavstvo zato niso ničesar, ker so sami dovolj dobro in mehko sedeli in pozabili pri tej udobnosti na svoje fraze in obljube. Mislili so pa, da bode vedno tako, da je vsaka sprememba nemogoča in če bi kdo poskusil kaj spreminjati, tedaj bi zopet klical vas, da rešujete »ogrožene delavske« položaje. — In tako podobno je bilo tudi pri zadnjih in predzadnjih občinskih volitvah, le da so v svoji skromnosti poklicali na pomoč še svoje stare prijatelje klerikalce, katere ima marksistično delavstvo načelno zelo rado in še del obrtništva, le da bode marksistična »zmagala« zasigurana. Sobotna »Delavska politika« poroča, da je baje upravno sodišče že potrdilo občinski odbor, kateri je bil izvoljen — kakor pravi — z zaupanjem večine prebivalstva; radi temu verujemo, vsekakor pa politična oblast tega še ni storila in prepričani smo, da ta v doslednem izvajanju pravilne lokalne in državne politike tega tudi ne bo storila. — Z izkoriščanjem bode rudarjev in vednim ponovnim beganjem so dosegli, da je današnje politično ozračje v Trbovljah napeto in nejasno; z nekako maščevalno miselnostjo čakajo na nekaj — na kak preobrat — in lokalne in razne osebne zadeve se rešujejo za plotom vnaprej s političnega vidika.

Tako ne gre več naprej! Siti smo že lažji in frazi! Nikjer — pa tudi v novem zakoniku o občinah ni napisano, da bi morali biti na občini vedno isti ljudje — stari preizkušeni borci — kakor je bil to dosedaj v Trbovljah običaj še izza avstrijskih časov. Nadaljevanje tega in takega sistema odklanja res večina vsega trboveljskega prebivalstva, kar se je izrazilo v abstinenci pri volitvah, oziroma popolni brezbržnosti zlasti inteligentnejših slojev.

Ce tega ne uvidijo in se končno ne uklonijo naši državnosti, redu in disciplini, je pač edini izhod, da se v smislu zakona o notranji upravi države postavi energičnega, nacionalnega in res socialnega moža na občini kot komisarja, s polnomočjo za daljšo dobo, kateri naj napravi red in ustvari mir. — Mi smo zato in vsak občan, ki mu je dobrobit občine s pretežno večino delavstva, ki danes preživlja najhujše čase, res na srcu, bo pozdravil ta korak oblasti z odkritosrčnim veseljem.

Iz šol. — Kakor čujemo, tukajšnje učitelstvo ni zadovoljno s prakso krajevnega šolskega odbora v Trbovljah II. glede razdeljevanja stanarin in želi, da se izvajajo takonski predpisi glede stanarin točno. — Tako prejemata na osnovni šoli v Trbovljah II. upravičena po Din 500 — mesečno, zakonca učitelja Din 400 —, ostali učitelji, tudi poročeni z aktivnimi učiteljicami v redu po 200 dinarjev, ena samska učiteljica pa naturalno stanovanje in še Din 100 —. Na meščanski šoli je pa razmerje še lepše, čeprav nastavnikom po zakonu ne pripada ničesar. Tam-

nim svatom in da se še vedno poslužujejo izvoženih dunajskih poti, s čemer se oropajo dobička, ki ga ima Dunaj od posredovanja. Mož nam je bil naklonjen in me je rotil, da naj skušam to v svoji domovini dopovedati vsaj trem, štirim. Škoda, da je pred kratkim umrl. Ponašal pa se je z znanjem našega jezika, ker je bil v Dabrovniku, kamor se je pripeljal s parobrodom. Rekel mi je, naj he zamerim, toda naš jezik, da ni lep. Ko sem ga vprašal zakaj, je rekel, da mu izraz mikro gre na živec (mislim je namreč besedo mokro). Seveda sem mu pojasnil, da je naš izgovor malce drugačen. Nek drug Anglež, ki nas je vodil po slovitim zoološkem vrtu, Zoological Gardens, nam je zameril, češ, da smo »nedisciplinirano ljudstvo«, ker so nekatere od nas opjene in papagaji bolj zanimali, in nismo v sklenjeni koloni hoteli naprej, marveč je za to bilo treba — o groza za Angleža! — pozivov in to celo opetovanih!

Vplivne zveze ge. Copelandove z nekaterimi lordi so nam omogočile, da smo si pridobili vstop v angleški parlament. Prav za prav v House of Lords, kamor smo po šestih letih formalnostih in priporočilih smeli vstopiti. Najprej smo se vpisali v spominsko knjigo, pri kateri priliki so nam pokazali tudi ogromni srebrni državni pečat. Po neštetihih dvoranah, ki jih krasijo gobelini in ki so obite z lesenim panelom, ki je umetniško izrezljan, po mehkih preprogah smo prispeli do zbornice lordov, kjer se je ravno vršila debata o generalnem štrajku. Pozneje smo prišli skozi posvetovalno dvorano, kjer je tu-

Sorli Odon, odv. pripr., Maribor.

## Vtisi o Angliji

DOBLJENI PO ZASLUGI GOSPE  
F. S. COPELAND

(Dalje.)

Ko pa smo pomočili roke v vodo, smo hiteli s sebe izmivati obilne saje. Večerno življenje v Londonu zdaleka ni tako pestro, kakor v Parizu. Programi varijetajev zdaleka niso tako razkošni in pregrešni, kakor oni pariških. Anglež je v humorju suh, kakor pravimo, nesentimentalen. V izražanju, zlasti kadar gre za to, da izrazi kaj diskretnega ali ko izraža svojo nevoljo, je mojster v opisovanju odtokov raznih pojmov, tako da ovije ost, naperjeno zoper partnerja v nebroj ovojeh obzirnosti, samo da bistvo preveč ne zbride. To imenujejo eni kulturo, drugi »pride-rjoc«. Ker je to stvar okusa, je o tem odveč vsaka debata. Sicer pa zna biti Anglež presneto direkten pri vsem varovanju form. Zlasti pa v humorju, v takozvanem suhem, angleškem, brilira njegov duh baš v tem, da zna doprinesiti nepričakovani objekti, kar je bistvo vsakega humorja, tako nepričakovano neposredno, da tega načina nevajenega kontinentaleca ta nepričakovanost tako osupne, da tega suhega humorja prvotno ne razume. Na drugi strani pa so Angleži — vsaj za naše pojme — v humorju otročji, da je kaj. Vsaka predstava na Angleškem, pa naj si bo to koncert, opera ali variete konca s himno, to nas je zelo začudilo, razumljivo pa je, ker je An-

prejema en učitelj Din 300— mesečno, zakonca učitelja Din 200—, ena učiteljica 50 dinarjev, drugi pa naturalna stanovanja. — Mi tega ne bi objavili, ker se načelno nečemo vmešavati v učiteljske lokalne zadeve, vendar pa vprašamo, čemu so potrebne te in take razlike in je-li dopušča nadzorna oblast tak nered. Smatramo, da ji to ni znano, da pa bode uredila čimprej to razmerje tako, kakor to predpisuje zakon. — Temu se pa nadamo!

## Zagorie ARISTOKRACIJA

Raznih grofov, baronov itd. smo se z razsulo stare Avstro-ogrške znebili, le tu pa tam se še pojavljajo po časopisju zveneči naslovi kot grof Attems, baron Born i. sl.

Naš narod, ki so mu taki plemeniti naslovi še izza časa tlačanstva v zelo slabem spominu, se je leta 1918 oddahnil in »zarajal v solnce svobode«. Kakor danes uvidi, je politično sicer večji del osloboden, gospodarsko pa je še vedno zaslužjen od tujca-velekapitalista. In kakor je ostalo gospodarsko suženjstvo, tako je ostala tudi aristokracija-naslednica prejšnje. Tudi ta si nadeva zveneče naslove, pa ne morda grofa, barona, kneza i. sl. ampak: Prezident, Generalni direktor, direktor, nadinžiner itd.

Ta aristokracija je danes zavladala nad našim malim človekom, ga isto taklo kot stara avstro-ogrška prezira, smatra za nečloveka, obenem pa se ne sramuje, da živi od žuljev njegovih rok.

Ne mislimo dokazovati, da ne bi smelo biti raznih gen. in drugih direktorjev, inžinerjev itd. Oni so potrebni, ampak nekoliko socialnega čuta bi morala imeti ta gospoda in pa predvsem nekoliko spoštovanja do naroda, ki jim s svojimi žulji to zlato spravlja v njihove malhe.

Naše delovno ljudstvo se je že precej navadilo takega suženjstva in si mora brez-pogojno dovoliti, da ima gospod direktor popolno pravico postopati z njim surovo in ponižujoče po mili volji. Naše delovno ljudstvo, ki je od pamtveka dobivalo brec zdej od tega, zdej od onega, se samo brez-pomoči naše širše javnosti ne bo moglo otresti tega čudeža. Te sramote dvajsetega stoletja, da mora tlačaniti tuji aristokraciji v lastni svobodni državi. Zato je naša prokleta dolžnost, da posvetimo v dejanja in nehanja tovrstne aristokracije, da jo razgalimo pred jugoslovansko javnostjo in da prikažemo gorje, ki ga mora pretrpeti naš brat — jugoslovanski delavec fizično pod biči tirana in duševno pod prezirnim in ponižavanim od strani tujih »plemenitašev« in njihovih jugoslovanskih valpetov.

Da se izognemo podrobnemu naštevanju krivic in suženjstva, ki tlačni našega delavca, hočemo navesti samo dejstvo, da se ne smatra danes delavec več za človeka, temveč samo še za material, torej kot cement, železni nosilec itd. Aristokracija ne more doumeti, da bi poldruga nje mogel obstojati še drugi človek, pa če ravno je ta istotako iz mesa in krvi kot visoki plemenitnik — gospod direktor.

In še to: Iz stanja v kakoršnjem je danes delavstvo je jasno razvidno, da se smatra kot samoobsebi razumljivo, da mora delavec jesti le toliko, kolikor se mu da, ne pa morda toliko, kolikor potrebuje normalno človeško telo.

Ne morem več naštevati sramotnih razmer, ki našega inteligentnega delavca hočejo s silo pritisniti v rang kitajskega kulija. Poleg tega vsega pa je la delavec še organiziran v raznih kulturnih narodnih in sličnih organizacijah! Pred tako odpornostjo našega delavca klobuk dol!

Nacionalna javnost, zlasti pa NO naj stoji ko prej na strani zatiranega brata in proti tujim moderni aristokraciji, katere modro kri morajo obnavljati najboljši sokovi našega zdravega naroda.

Ves narod od inteligenta do črnega moža iz rova ali strojnice se mora boriti za to, da ta aristokracija zgubi pri nas tla in izgine v dežele raznih prezidentov in oberinženerjev.

## PLANOTA JEZERSKO V PRETEKLOSTI, SEDANJOSTI IN BODOČNOSTI

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Leta 1927. je bilo tujcev samo 137, ki so prebili tam 1299 noči. Od teh je bilo 99 Jugoslovancev, 20 Avstrijcev, 18 Čehoslovancev.

L. 1930. je bilo že 526 tujcev, nočnin pa 8393. Od teh je bilo 447 Jugoslovancev, 28 Avstrijcev, 15 Čehov, po 10 Italijanov in Poljakov.

L. 1931. tujcev 707, nočnin 8806. Med temi 585 Jugoslovancev, 46 iz Avstrije, 47 iz Češkoslovaške, 10 iz Nemčije.

L. 1932. tujcev 651, iz Jugoslavije 559, iz Avstrije 53, iz Češkoslovaške 22.

L. 1933. pa je naraslo število tujcev na 1189, nočnin 12.071, med temi iz Jugoslavije 1000, nočnin 10.557, iz Avstrije 102 z 827 nočninami, iz Češkoslovaške 45, nočnin 165, Madjarov 8, Italijanov 10, Nemcev 9, Poljakov 4.

Ta kolosalen porast v letu 1933. je ostal tudi letos, ali števila še niso ugotovljena. — Bilo pa je na vsem Jezerskem povsod nenavadno živahno. In ako bi bili zadnji dnevi avgusta količkaj prijaznejši, bilo bi letos rekordno število letoviščarjev. — V Kazinu so morali kuhati v treh partijah, tako da so gostje včasih precej čakali, da so prišli do mize in do kosila ali večerje. — To kaže, da bo treba misliti na povečanje števila prenočišč in gostiln.

Največji porast gostov imajo iz Zagreba in Beograda, kar se pozna tudi na jedilnem listu, kjer se je zagneznil nekak čuden jezik, n. pr.: restan krompir, dinstan kelj, filovane paprike, kar je zares nepotrebno. — Nekateri zdravniki tam doli so našli, da so za mnoge njihove pacijente in rekonvalescente najprijetnejša klima 900—1000 metrov nad morjem, kar je na Jezerskem. Vrh tega imajo tam divnih sprehodov in poljubno izletov v vse višine in za vse turistične sposobnosti. Zato bi se z malo urejeno propagando dalo spraviti na Jezersko poljubno število tujcev, kolikor bi jih ta idilična gorska planota sploh mogla sprejemati.

Take so nade za bodoči razvoj tujskega prometa na tej idilični gorski planoti. Toda Jezerčanje se morajo tudi nanj skrbneje pripraviti in tudi od svoje strani prispevati, da se tujski promet pospeši. Doslej je za to skrbel v glavnem le mati narava: nudila so tujcem le darove božje in naravne krasote, kar ni prav nič njihova zasluga.

Tako na primer:

Na Jezerskem naletimo na vsak borak na kako vodo, na kak diven gorski vrelc... ali čujte: pitne vode nimajo, na katero bi se mogel človek zanesti, da je čista in zdrava. Posamezni veleposestniki imajo svoje vodovode za svoje potrebe, ali često je tudi ta motna in ni za tujo gospodo, ki je navajena na mestne vodovode. — Sedanji sreski glavar v Kranju g. dr. Fran Ogrin se z vso vnemo trudi, da bi napravili za vso kotlino Jezersko vodovod od zgornjega konca, ki bi služil vsem, bogatim kakor revežem. Treba namreč pripomniti, da vse Jezersko šteje 110 hiš in okrog 600 prebivalcev. Med temi je 12 veleposestnikov, drugi so pa več ali manj revni ljudje, ki sami zase ne morejo ničesar ustvariti. Nekaj bogatih bi menda radi tudi vodovod imeli samo zase. — Po zaslugi g. sreskega glavarja je bila tudi za ustanovljena vodovodna zadruga, ali težave se ponavljajo take vrste, da je naprava prepotrebne vodovoda več kot negotova. Tu bo treba naravnost odločnega migljaja nekim nasprotnikom, kajti sebičnosti posameznikov treba postaviti odločne meje.

Dalje: Devet je zasebnih električnih central, ali ob največji potrebi ni — električne luči niti pri teh zasebnikih. Za javno razsvetljavo pa ni prav nič poskrbljeno.

Na najbolj potrebnih mestih, na križiščih, na postranskih potih, kjer se tujec prav neprijetno počuti, ako mora ponoči domov, ni luči. — Čudno je, da bogati posestniki električnih naprav niso že davno občutili, da tak posamični egoizem ni na mestu. Devet central je luksuz in je obenem mizerija, ki je na Jezerskem ni treba trpeti. — Mesto devetih central bi ena večja na primernem prostoru

nižje doli ob vodi veliko bolje vstrezala vsem zasebnim in javnim potrebam. Tudi bi imeli vsi dovolj luči po nižjih cenah. — Ena sama centrala bi mogla imeti sposobno nadzorovalno osebje, kar se zdaj bridko pogreša.

Treba namreč misliti na bodoči razvoj tujskega prometa tudi — pozimi. To je pokazal letošnji smučarski teden. Za smuko je tu vsa narava kakor nalašč ustvarjena. In prav takrat tu navadno nihče nima elektrike, ker je voda zamrznjena.

Krasnih je tu sprehodov, ali skoraj nikjer

# NAŠ POKRET

## NOVA POSTOJANKA NARODNE ODBRANE V ŽALCU

V sredo, dne 5. t. m. se je vršil v Žalcu sestanek pripravljalnega odbora NO, ki je bil od odbornikov polnoštevilno posečen. Sestanek sta se udeležila tudi delegata iz Ljubljane, br. Juvan Hugo in br. Šantel Bojan. Sestanek je otvoril predsednik pripravljalnega odbora, br. Jug, ki je dal takoj besedo tajniku br. Šušteriču. Ta je v kratkem a izčrpnem poročilu podal pregled delovanja odbora. Nato je povzel besedo br. Šantel, ki se je uvodoma bavil z vprašanjem, zakaj še vedno ni bil sklican ustanovni občni zbor organizacije Žalec. Ugotovil je, da obstajajo tukaj umetne zapreke, ki jih stavlja nekateri člani krajevne organizacije Celje. Grajal je postopke posameznikov, ki ne čutijo za interese celotne organizacije, ker za tako skupnost nimajo smisla. Poudaril je, da so temu dosti krive tudi razne dnevnopolitične borbe, katere pa, hvala Bogu, nimajo nikakovega vpliva na Narodno Odrano, ki je nepolitična organizacija. Br. Šantel je nato podčrtal pomen Žalske NO, ki bodi žarišče vsega nacionalnega gibanja v Savinjski dolini. Potem se je bavil z vprašanjem naše Omladine. »Omladina, je izjavil, je danes bolna točka vseh organizacij, razen Narodne Odrane, kar se je prav te dni najbolje pokazalo. Obiskal sem skoro vse sekcije, in povsod sem našel le borbene in disciplinirane omladince. Res je, da sem imel ponekod težko stališče, ker sem se moral braniti pred lažmi in klevetami izključenih članov in borba proti laži je najtežja.« Nato je br. Šantel pokazal le en primer delovanja bivšega starešinstva, in sicer blagajniško knjigo, ki najbolje ilustrira neakademski postopek suspendiranih odbornikov, ki so naenkrat ostali generali brez vojske. Ostro je grajal sedanje njihovo akcijo, ki so jo pričeli z nespametnimi napadi na NO. »Danes so objubil, da pridejo sem, v Žalec, da si pogledamo iz oči v oči, da vržemo odprte karte. Toda, generali so se zbal, in so 12 ur pred sestankom zbežali iz Žalca, ker so vedli, da bi bili posledje pred pričami za vselej osramočen. In kaj so navedli kot argument, s katerim so ta svoj beg utemeljili. To njihovo priznanje lahko vzamem z odobravanjem za znanje iz dveh razlogov: 1. ker se sami zavajajo svoje nemoči in ker vedo, da ima laž kratke noge, in 2. ker so sami uvideli visoko značajnost Žalskih Odbranašev. Končno me pa vesel, da jih tu ne vidim, ker bi sicer bil prisiljen baviti se z njihovimi dejanji nekoliko podrobneje, kar bi jih v očeh vseh navzočih diskvalificiralo kot poštenjake, ker pa bi pokazalo na izvor njihove nelojalne borbe. Zadržuje, da Vam povem, da so drugod govorili, da je z njimi Žalska sekcija. Prav tako kot so govorili v Žalcu, da so vse druge sekcije ONO z njimi.« Nato je opisal br. Šantel blažajo, ki so jo doživeli gg. »generali« v Novem mestu, in je pokazal na vzgledno značajnost Novomeščanov. »Le eden od Novomeščanov je odpadel, in vse je zadovoljno, kajti s tem se bo vrnil red in pozitivno delo v Novomeško sekcijo. Edino Vaši sosedje so, ki še nekoliko kolebajo. Toda, ko bodo tudi oni uvideli, kako so bili od posameznikov mistificirani, bodo tudi oni zopet prišli, in, prepričan sem, vzgledno prišli, za delo. Razdiralci so sramotno morali zapustiti našo organizacijo. Rana na telesu NO je odstranjena, sedaj

ni klopi, da bi se ljudje, posebno starejši gostje, mogli vvesti, odpočiti ali z raznih divnih točk uživati razgled po vsej dolini ali po planinah. Tako n. pr. vse do stare cerkvice, ki se že podira, ni niti ene klopi. In tako je ni na raznih mestih, ki naravnost kriče po taki klopi. Ljudje so naravnost nejevoljni nad toliko malomarnostjo Jezerčanov. — Tu je veliko žag, in te naj bi občini ali tujskemu odseku občine narezale lesa za vsaj 100 klopi, ki jih potem z malimi troški zložijo na primernih mestih. (Dalje.)

moremo zopet mirno delati. Tista organizacija pa, ki je te bolezne osebe sprejela v svoje vodstvo, je vredna vsega obžalovanja, ker za njo prav lahko rečem, da ji ni sojena bodočnost. Značilno je, da se hvalijo, da imajo denarja dovolj, in da jih podpirajo nasprotniki Narodne Odrane. S tem se oni deklarirajo za naše nasprotnike. Ali bomo torej mi udarili po njih? Ne, ker nimamo na kaj, kar bi bilo vredno našega truda. Njihove protectorje pa, ki so nam prav dobro znani, bo lahko za nespametno izdan denar zopet enkrat glava bolela. Nato se je razvil razgovor o organizacijskem delu. Br. Šantel je opozoril navzoče na radijska predavanja, ki jih prireja NO, ter na veliki gospodarski miting NO v Ljubljani meseca oktobra. Člani so izrazili željo, da bi imeli priliko večkrat poslušati predavanja in bodo tozadevne želje posebej sporočili Oblastnemu odboru. Sklenjeno je bilo, da se priredi ustanovni občni zbor, čemu bodo pravila na sreskem načelnstvu v Celju potrjena. Ker so že pred meseci bila vložena pravila, a doslej ugodne rešitve, ne vemo zakaj, še ni, bodo pravila ponovno vložena in upamo, da bomo kmalu imeli priliko v Žalcu, da pozdravimo vodilne osebnosti NO iz Ljubljane na ustanovnem občnem zboru. v

## Službene vesti

POZIV!

Ponovno zahtevamo, da takoj javijo sestavo odborov, izvoljenih na zadnjem občnem zboru, naslednje krajevne organizacije NO: Gornji grad, Križ pri Trziču in Rajhenburg-Senovo.

Od krajevne organizacije Polje-Vevče urgiramo odgovor na naš dopis štev. 166 od 17. avgusta t. l.

Oblastni odbor.

## RADIJSKO PREDAVANJE

Prihodnji petek, dne 14. septembra t. l. bo ob 19.20 govoril v ljubljanskem radiu član komisarijata Radiofonske oddajne postaje v Ljubljani g. direktor dr. Milan Dular o Proboju solunske fronte. Sestavo in podatke za to predavanje je dal na razpolago armijski general g. Danilo Kalafatović. Opozarjamo vse nacionalno javnost, zlasti pa članstvo NO, na to pomembno zgodovinsko predavanje.



## NAGRADE STRELSKE TEKME KRANJSKE STRELSKE DRUŽINE,

ki so bile razpisane za nedeljo 2. t. m., so morale radi skrajno slabega vremena odpasti. Vršile se bodo sedaj na praznik dne 8. t. m., v slučaju zopetnega slabega vremena, pa naslednji dan t. j. dne 9. t. m. od 9. do 18. ure.

Krankska strelska družina je zbrala za nagrado najboljšim strelcem 40 lepih nagrad, ki so razstavljene v izložbenih oknih mestne občinske hiše.

Tekmovalo se bo:

1. Z vojaško puško na 200 m, na 10 krožni družinski tarči;
2. Z vojaško puško na 150 m, na 20 krožni mojrski tarči;
3. S poljubno puško na 100 m, na srnjaka;
4. Na letelce golobe;
5. Z malokalibersko puško na 20 krožni tarči za gospode in
6. Z isto puško za dame.

Pravico konkurence imajo vsi člani sa-veznih strelskih družin in člani »Slov. lov-skega društva«.

nevarnosti, a nas je ona vselej potolažila, češ, ne glejte tako tragično. Mlado državo pretre-sajo otroške bolezni in nič več. Sicer pa da je struktura Anglije zelo podobna naši. Srbom odgovarjajo Angleži, Hrvatom Irci, Slovencem pa Škoti. Kaki antagonizmi so med njimi še danes vkljub tisočletnemu obstoju Anglije in vendar vse družni skupna korist, sličen jezik in krona, čeprav jih loči vera in zgodovina. Zato go. Copelandovi ni motila tudi najbolj razburkana doba strankarskih strasti pri nas in je trdno zaupala v bodočnost. In imela je prav.

di prestol kraljev na teraso ob Temzi, kjer nam je uprava lordske zbornice priredila zakusko ter so nam izkazovali honneurje Lord in Lady Duneedin ter Lord in Lady Nish.

Iz lordske zbornice smo se podali v bližnjo West-Minster Abbey, kjer baje leži pokopan Shakespeare in kjer je grob neznanega junaka. Po White-Hallu, t. j. ulici samih ministrstev, med njimi tudi vojno, katere zgradba je služila za vzor zgradbi generalnega štaba v Beogradu, smo prišli mimo slovitoga Cenotapha, t. j. spomenika, pred katerim se 11. novembra pokloni ves angleški narod spominu na premirje. Dolžnost vsakogar je, da se temu spomeniku vselej, čeprav sedi na strelji avtobusa, odkrije. Glavni trg v Londonu je tkzv. Trafalgar Square s kolosalno Nelsonovo soho na ogromnem stebru, ki ga čuvajo štirje bronasti levi. Ob tem trgu so same trgovske hiše, centrale, ki imajo svoje podružnice po vsem Brit. imperiju. Če stojiš na tem trgu, navdaja te dejstvo s posebnim občutjem. Vrhovni lord justice nam je razkazal londonsko justično palačo, zgrajeno v XIV. stoletju, ki pa je danes pretresna. Vkljub temu nikomur ne pade na um, da bi si omislil novo, modernejšo, svetlejšo. To je duh tradicije. Prisostvovali smo v avditoriju neka kazenski razpravi. Tudi tu so stene panelirane z lesom. Nad dvorano kraljuje sodnikov prestol, pod njim so mize za zapisnikarje ter zagovornike. Ob strani pa je nekaj balkon: witness-box, kjer stojijo zaslišavane priče. Sodno osebje zlasti sodniki uradujejo v lasuljah in talarjih. Pa tudi še telesno kazen pozna angleška justica za

izvestne delikte mlajših oseb in samomor kaznuje, seveda če samomorilec ostane pri življenju. Prigresa se na biblijo.

Kot patrioti smo bili veselo presenečeni, ko nas je povabil na čajanko v naše poslanstvo naš londonski poslanik gosp. minister Gjurčić, pri kateri priliki nas je prav očeto-ovski pozdravil bivši srbski londonski poslanik Ceda Mijatović, ki je tedaj prvič videl Slovence, čemur je dajal še prav posebno duška. Pred leti je tudi on zatisnil oči. Naše poslanstvo je zelo reprezentativno in se nahaja na najodličnejšem mestu v Londonu, v Albany Street blizu Hyde parka.

Kot katoličani smo bili povabljeni na kosilo, ki nam ga je priredila Nj. Eminenca, londonski kardinal Bourne, v neki italijanski restavraciji in kamor je prišel tudi osebno. Pozdravil nas je nek bogoslovec v slovaščini, ki smo ga docela razumeli. Čudno je bilo to, da po govoraneah ni bilo ploskanja. Nadomeščalo ga je tolčenje z žlicami po mizi.

Ogledali smo si tudi najslavitejši svetovni muzej: Britski muzej ter najbogatejše slikarske galerije: National Gallery, Tate Gallery ter prirodoslovna muzeja Natural-history m. m., Victoria-Albert museum.

Tudi kraljeva gradova Windsor in Hampton Court smo si ogledali. V zadnje imenovanem so me silili, naj bi si ogledal največjo znamenitost na Angleškem. Ko sem vprašal, kaj naj bi to bilo in koliko stane, so mi odgovorili da 3 S, to je okoli 40 Din in da bom videl edini kraj na Angleškem, kjer raste trta — čeprav pod steklom. Zahvalil sem se

jim, češ, da to vidim doma vsak dan zastoj. — Ogledali smo si tudi znameniti Tower, kjer stražijo stražarji, oblečeni v nošah Henrika VIII. Največja zanimivost je Koh-I-Noor in zakladnica angleških kraljev, ki jo pa čuva trojno steklo in nebroj varnostnih naprav ter tisoč detektivov. Hudobneži pa zatrjujejo, da je vse to imitacija. Pravi dragulji in britska krona da se nahajajo v safejih Angl. banke.

Po londonskih ulicah smo veselo opazili tudi par pomorskih jugoslovanskih uradov, kar nam je bilo v tujini kakor pozdrav iz domovine.

Pa tudi izven Londona smo se podali. Enkrat v 5 ur oddaljeno vseučiliščno mesto Oxford, drugi pa v 5 ur avtobusne vožnje oddaljeno pomorsko kopališče Brighton po najbolj široki asfaltirani cesti. Ceste gradijo tako, da zbetonirajo cestišče, na katero vložijo plast lesenih kock, impregniranih z oljem, na kar zlijejo vrhno plast poljanega asfalta. Ugotovili smo, da je Severno morje temnejše od Jadrana, da je — bilo je avgusta — hladnejše od njega in da je tudi manj slano od Jadranskega.

Ko si tako v tujini, občutiš, kako si odmaknjen od dnevnih malenkostnih borb v domovini, kako te razveseli v tujini že srbo-hrvatska govornica kot nekaj čisto domačega. Kako te elektrifira, ko v tujini opaziš državno trobonjico, sploh vsak še tako neznan spomin na nas, pa čeprav je tam z gjevjselske meje.

Cesto smo pred 6. januarjem s skrbjo tožili go. Copelandovi, da je naša država v